

laudandus est Salomon, qui disputavit super lignis a cedro qua est in Libano, usque ad hyssopum, que egreditur de pariete, 3. Reg. 4. n. 33. Cur sapiens tam accuratè de floribus, ac arborum varietate disserit, merane curiositate & minime, sed ut inde ad Dei laudem, & gratiarum actionem excitaretur: Gilbert. serm. 4. in Cantic. ait: Fidelis anima, omnia replicat, & recenset in Dei laudem & omnem creaturam provocat, ut se excitet in gratiam, & universitatis inuicem, divinum stimuletur in amorem: facile enim pius motus capit bonus quisque ex meditatione flosculi, herbulæ, arbusculæ, cum liceat in rebus modicis intueri, & meditari Deum maximum.

Secundò: Imperfectus homo. 16. in Matth. ait: Considerate lilia agri, &c. Hoc dicit, quia Salomon, & si non laborabat quid vestiretur, tamen jubebat: ubi autem iussio, illis & ministrorum essentia, & jubentis ira frequenter invenitur: hic dignitatis autem quando nesciunt, sic ornatur: Et si Salomon speciosus fuerit forma præ filiis hominum, & regis vestibus eximie ornatus, & sumptuosius essulserit; tamen flores illum ornatum vincunt, ac superant dum sine alicujus offensa, ac violentia crescunt, & exornantur natura parturiente. At Salomon, nisi non laborat, quo vestiretur, tamen jubebat: ubi autem iussio, illis & ministrorum essentia: Qui jubet florere vix potest, nisi ex subiectorum cunctationibus, renutu, offensus, ac violentiis; qualis namque potest esse nitor, ac splendor, regalium ornatus, injuria, violentia, ac offensa subditorum deurpatas, ut autoritatis gratia florescat, marcescat imperantis rigor, seque imperii est offensa imperantis.

Tertiò: Idem Chrysostomus, homil. 25. in Matth. Quantum ergo veritatis ad mendacium, tantum vestimentorum, & florum differentia est: in præsentia pulchritudinem pulchritudini comparat Dominus; tamen eam præfert, quæ in liliis nitet; non facit Dominus comparationem cum naturali pulchritudine hominis sed cum illa, quæ ex vestimentis tinctis, & compositis, ac exornatu colorato confugit: nec Salomon in omni gloria. Liliorum pulchritudo, ac elegantia nativa naturalis, ac propria est: inde multo major, ac illustrior est illud, quod simplex, sincerum, ac nativum existit, veritatem indicat, & ostendit, sicut illud quod coloratum, tinctum, ac compositum invenitur, mendacium, ac falsitatem, ac duplicitem animi redolet: inde hæc ut sceda minuitur, illa ut nativa, & sincera nobilitatur, ac exaltatur: Quantum veritatis ad mendacium, tantum vestimentorum, &c.

Quartò: quænam liliorum gloria superare, valuit magnifici regis Salomonis gloriam: Guillelm. Abbas apud Delrium c. 5. Cantic. Lilia agri dicit Apostolos Christi significare; & ait: Neque delicatissimus Salomon cooperatus fuit, sicut unum ex liliis istis: quia ille in sua affluentia nunquam dicebat sufficit; sed semper dicebat offer, offer. At verò lilia ista, eo quod sciant abundare, sciunt & penuriam pati, sive in abundantia, sive in penuria, nihil norunt, nisi sufficit: In liliis istis, in quibus denotantur omnia virtutum symbola, denotantur Apostoli, de quibus dicitur: Quod nec Salomon in omni gloria sua cooperatus est, sicut unum est istis: nam quamvis Apostoli vili habitu induerentur, tamen ut de illis ait Apostolus Paulus 1. Tim. 6. n. 8. Habentes alimenta, & quibus tegamur, hæc contenti

sumus: tali vestitu, ac vili contenti erant Apostoli, cum illoque dicebant sufficit, sufficit: At Salomon etiam multa vestium pompa fulgeret; tamen illis non quiescebat, sed alia, & alia requirebat. Inde Apostoli cum de suo abjecto vestitu temperarent, ut dicerent sufficit: creduntur superasse in gloria Salomonem, qui nullum finem ponebat in suo apparatu, suaque cupiditate implenda, sed semper clamabat, Offer, offer.

Quintò ait Christus: Considerate lilia agri, quomodo crescunt: Dico autem vobis, quoniam nec Salomon in omni gloria sua cooperatus est sicut unum ex istis: & quæ lilia ista, quæ tanta pulchritudinis gloria nitent? Glossa ait, Lilia sunt Virgines. Strabus: Considerate lilia agri, id est castos. Lilia sunt casti, & virgines, & inde dicuntur excedere omnem Salomonis gloriam, pro quo audiendus est D. Chrysostomus, serm. 164. ait, Lilius Salomonis sublimat exemplo, quia ipso Domino restantes inter omnes mundi reges, Salomon singulari gloria, ornatum unico speciosus effulsi: & omnes terra flores liliis vincit, & præcellit in gratia. Tantum distat ab universo germine liliis, quantum Regem Salomonem speciei gloria cunctos constat excellere. Dicitur liliis in sua pulchritudine superare Salomonis gloriam; nam sicut Salomon sua magnificentia cunctos præcellit reges, sic & liliis omnes flores. Liliis virgines, & castos denorat; sicut & flores virtute, ac sanctitate redolentes, & sicut liliis cæteros vincit flores, sic & virgines, & casti cæteros virtute conspicuos. Liliis virginitatis symbolum alios virtutum flores supertranscendit; sicut & Salomon alios Reges. De quo multa multis in locis, & præcipue 1. 2. in Apoc.

Sextò: Nec Salomon in omni gloria sua cooperatus est sicut unum ex istis: Non hyperbolice, sed simplici veritate dicuntur lilia agri excedere Salomonem in omni gloria sua, quod est, ut explicat Hugo, & ait: in omni gloria sua triplici, divitiarum, scientiarum, potentiarum. Et potentia, ac divitiis, & sapientia Salomonis cedunt gloria liliorum. Subdit citatus Hugo: Quia in propriis Salomone fuerunt vestes alienæ, in liliis vero propria vestes, quas natura dedit eis: Sapientia Salomonis, & inde infatuata est, quod ex alienis, & emendicatis gloriam ostentaret, nempe ex vestibus inextis, ac tinctis ex magnificis domibus extractis ex multis rebus ex variis locis extractis, in quo profus devicta est à quolibet agri lilio; cujus gloria, & decor illi proprius est ex intrinsicis naturæ suæ habitibus. O infelicem, qui cum nihil habeas ex propriis, ac alienis vis ornari, ac componi. Valde mirum, quod cum scriptor Canonicus narret omnium rerum creationem, ac etiam elementorum, ut terræ. Gen. 1. num. 1. In principio creavit Deus caelum & terram; & aquæ: Congregentur aquæ in locum unum, n. 7. ac ignis, juxta multorum sententiam cum dixit fiat lux: n. 4. Aëris creatio omnino prætermittitur; cur de aëre nulla sit mentio, sicut de aliis elementis? Aër hoc habet, quod lucet, non ex propriis, sed luce emendicata à Sole, aquam emittit ad secundandam terram comparatam in nubibus ex mari, innat, & fulgoribus resplendet, exhalationibus terræ acquiris; & qui inrentat lucere, resplendescere, ac rore secundare, non ex propriis, cum nihil habeat ex se, sed ex emendicatis

3. Reg. 4.

Gilbertus.

17. Imperfect.

Dignitatis flos, ac nitor jussione marcescit.

18. D. Chryl. Illustrior pulchritudo modica nativa, quam multa colorata.

19. Guillelm.

Gloriose vivit qui in suis rebus dicit, sufficit.

1. Tim. 6.

catis ab alio, ita judicatus est invisus, ut sui expressione indignus judicaretur, & inde prætermittendus, & cum aliis non computandus.

22. Imperfect. Septimo: Unde dici potest totam Salomonis gloriam ab uno agri lilio superari. Chrysostomus in Imperfecto: Considerate lilia agri: quomodo in tempore opportuno crescunt, tempore statuo formantur. In frontibus vestimur candore, implentur odoribus, & quod terra radici non dederat, invisibili operatione Deus largitur. Nec Salomon in omni gloria sua sic vestiebatur. Illi homines ministrabant, istis Deus

Gloria magna Scapularii Carmelitani.

Vestis data è manu Dei illustrior omni alia.

23.

Genes. 3. Chaldaus.

Honorifica vestis, quam Dei manus dat.

denotare, tamen cum essent data, & accepta è manu Dei, magnam gloriam, & honorem indicantes secum asportabant: Moyses Barsepha Barsepha 1. p. de Paradiso, ait: Fecit Deusunicas pelliceas, ut angustiore, ac elegantiore cultu essent.

Creata terra dixit Deus: Germinet terra herbam viventem, & facientem semen & lignum pomiferum, faciens fructum juxta genus suum, cuius semen in semetipso super terram. Gen. 1. n. 11. Hæc sunt terræ ornamenta, ut dicunt D. Ambrosius, D. Anastasius Synaita, Beda, & alii, & etiam creato caelo, ait Text. Fecit Deus duo luminaria magna, luminare majus, ut præfesset diei, & luminare minus, ut præfesset nocti, & stellæ; & posuit eas in firmamento caeli. Gen. 1. n. 16. & hæc, scilicet, Sol, Luna, Planeta, Stellæ, sunt ornamenta, ac vestimenta caelorum. In dubium ergo revoco, cur ornamentum, seu vestimentum terræ, arbores nempe, plantæ, flores, producantur mediante causa secunda, nempe ipsa terra: Germinet terra herbam viventem, & lignum pomiferum. At ornamenta, & vestimenta caelorum Sol, Luna, Planeta, Stellæ, non ab aliqua causa secunda; nec à virtute caelorum educuntur, sed immediate à manu Dei creantur: Fecit Deus duo luminaria magna. Cur ergo sicut ornamentum terræ, è virtute ejus nascitur, sic etiam, & caelorum vestimentum à potentia ejus virtuali non emanat. Cælum in multis terra superius, at etiam conveniens erat, ut & in hoc superaret, ut illius ornamentum à nulla causa creata prodiret, sed solum è manu Dei fieret, ut inde major ejus excellentia conjuraretur, ac agnosceretur.

24. Genes. 1. D. Ambrosius, D. Anastasius Beda.

Ad magnam nobilitatem spectat habere vestem è manu Dei

CAPUT VII.

1. Nolite judicare, ut non judicemini. 2. In quo enim iudicio iudicaveritis, iudicabimini: & in qua mensura mensi fueritis, remetietur vobis. 3. Quid autem vides festucam in oculo fratris tui, & trabem in oculo tuo non vides? 4. Aut quomodo dicis fratri tuo, sine ejicam festucam de oculo tuo: & ecce trabs est in oculo tuo? 5. Hypocrita, ejice primum trabem de oculo tuo: & tunc videbis ejicere festucam de oculo fratris tui. 6. Nolite dare sanctum canibus, neque mittatis margaritas vestras ante porcos, ne fortè conculcent eas pedibus suis, & conversi dirumpant vos. 7. Petite, & dabitur vobis: quærite, & invenietis: pulsate, & aperietur vobis. 8. Omnis enim qui petit, accipit: & qui quærit, invenit, & pulsanti aperietur. 9. Aut quis est ex vobis homo, quem si petierit filius suus panem, nunquid lapidem porriget ei? 10. Aut si picem petierit, nunquid serpentem porriget ei? 11. Si ergo vos cum sitis mali: nostis bona dare filiis vestris: quanto magis pater vester, qui in caelis est, dabit bona petentibus se? 12. Omnia ergo, quæcunque vultis ut faciant vobis homines, & vos facite illis. Hæc est enim lex, & Prophetæ. 13. Intrate per angustam portam: quia lata porta, & spatiosa via est, quæ ducit ad perditionem: & multi sunt, qui intrant per eam. 14. Quam angusta porta: & arcta via est, quæ ducit ad vitam: & pauci sunt, qui inveniunt eam. 15. Attendite à falsis prophetis, qui veniunt ad vos in vestimentis ovium, intrinsecus autem sunt lupi rapaces. 16. A fructibus eorum cognosceris eos. Nunquid colligunt de spinis uvas, aut de tribulis ficus? 17. Sic omnis arbor bona, fructus bonos facit, mala autem arbor, malos fructus facit. 18. Non potest arbor bona, malos fructus facere: neque arbor mala bonos fructus facere.

Sylveira in Evang. Tom. VI.

F 2

19. Omnis

19. Omnis arbor, quæ non facit fructum bonum, excidetur, & in ignem mittetur. 20. Igitur ex fructibus eorum cognoscetis eos. 21. Non omnis qui dicit mihi, Domine, Domine, intrabit in regnum cœlorum; sed qui facit voluntatem patris mei, qui in cœlis est, ipse intrabit in regnum cœlorum. 22. Multi dicent mihi in illa die: Domine, Domine, nonne in nomine tuo prophetavimus, & in nomine tuo dæmonia ejecimus, & in nomine tuo virtutes multas fecimus? 23. Et tunc confitebor illis, quia nunquam novi vos: discedite à me qui operamini iniquitatem. 24. Omnis ergo, qui audit verba mea, & facit ea: assimilabitur viro sapienti, qui ædificavit domum suam super petram. 25. Et descendit pluvia, & venerunt flumina, & flaverunt venti, & irruerunt in domum illam, & non cecidit: fundata enim erit super petram. 26. Et omnis qui audit verba mea hæc, & non facit ea, similis erat viro stulto, qui ædificavit domum suam super arenam. 27. Et descendit pluvia, & venerunt flumina, & flaverunt venti, & irruerunt in domum illam, & cecidit, & fuit ruina illius magna. 28. Et factum est cum consummasset Iesus verba hæc, admirabantur turbæ super doctrinam ejus. 29. Erat enim docens eos sicut potestatem habens, & non sicut Scribæ eorum, & Pharisei.

ARGUMENTUM CUM

Remissionibus.

Primò, Vers. 1. Prohibet Christus, ne alios judicemus: ne Sanctum demus canibus, sed orationi instandum valde, cum angusta sit via in Cœlum, per quam pauci ambulant. Explicavi tom. 2. in Ev. c. 18.

Secundò, Vers. 15. Monet fugiendos esse falsos Prophetas, ac Doctores, qui veniunt in vestimentis ovium; deinde docet, sapientem esse eum, qui verba Dei ita audit, ut opere adimpleat. De quo t. 2. c. 19.

Angusta porta Cœli.

QUESTIO I.

Quare lex Evangelica dicitur via arcta, & porta angusta, cum Christi mandatum leve, & suave publicetur?

- 1. Dicitur hic, n. 13. Intrate per angustam portam, quia lata porta, & spatiosa vita est, qua ducit ad perditionem, & multi sunt, qui intrant per eam: quam angusta porta, & arcta via est, qua ducit ad vitam, & pauci sunt, qui inveniunt eam: quod latè explicavi citato cap. 18. in Expositione, & q. 12. & 13.
2. Notandum est, bis esse hic dictum à Christo D. portam cœli esse angustam. Semel intrate per angustam portam: & iterum, quam angusta

porta, & arcta via. Ut notat D. Basilus in Bre- vioribus, q. 241. Quod Christus reperit ad majorem emphasim, ut id altissime cordibus nostris imprimatur, tanquam res summæ considerationis attendenda: ut quando per famulum alicui negotium mittimus, bis iteratur, ut in oblivionem non abeat, sed altius in mente infigatur; & ut notant Euthymius, ac Theophylact. hanc Christi vocem esse admirantis, quod tam angusta sit via ad vitam.

Et etiam secundò notandum, quod ubi de lata via, ac porta, quæ ducit ad perditionem, sermo est, multi intrant per eam: Ubi autem agitur de hac stricta via: & porta, quæ ducit ad cœlum, mutatur stylus: & non dicitur ita; sed pauci sunt, qui inveniunt eam. Id autem, quod invenitur frequenter, studiose quaeritur: lanè hæc arcta via, quæ ducit ad cœlum, prius diligenter quaerenda est, ut inveniatur: & postea obnixè ad laborandum, ut per illam incedatur, ac perveniatur ad cœlum. Unde D. Lucas cap. 13. numero 24. hanc sententiam referens, ait: Contendite intrare per angustam portam; Græcè habetur, Agonizate intrare. Quasi in agone contendite, dimiccate, ut ex D. Hieronymo, & Cypriano habet Calepin. extremas vires adhibere, tanquam in stadio agonizantes pro vita æterna.

Ad quaestionem: Cur una via tam lata, altera tam angusta, rectè explicat D. Chryso- stom. hic, & ait: Quia diabolus timore illo, quo se toto cœlo extendere voluit, primus aperuit perditionis viam, & postmodum omnibus peccatis involutus, & universi mundi sarcinam bajulantes in eam recipiunt. Contra vero angusta est via Domini, quia Christus omni humilitatis ratione collectus, primus eam patefecit: proinde solos eos, qui subiles, ac spirituales sunt, admittit. Una porta lata: altera angusta, unde hoc desumendum est ex ducibus, nempe qui purè eas ingrediuntur. Via inferni lata, & ampla, dux ad ingrediendum per illam diabolus, qui sese dilatavit, ac extendit per totum Universi ambitum, ut ex creatura veller fieri creator, & sedem Dei tenere, secum involvens omnes deperditos, ac peccatores, secum adducens quemlibet suo ingenio, ac inclinatione, ut Tertul. lib. de Veland. virginibus, c. 1. notat, & ait: Quare est enim ut à diabo-

D. Basil. Memoria tenendum viam cœli esse angustam. Euthym. Theophyl.

3. Contendendum, ac dimicandum, ut per viam cœli incedamus.

Luc. 13. Græcus.

D. Hieron. D. Cyp. Calepin.

4. D. Chryf.

Diabolus ducit ad viam perditionis; Christus ad salutis semitam.

Tertull.

bolo semper operante, & adjiciente, quotidie aut iniquitatis ingenia opus Dei, aut cessavit, aut proficere desinere. Expende illud, ad iniquitatis ingenia. Dux portæ quæ ducit ad vitam, Christus Dominus, qui se maximè coarctavit, & exinanivit, ac humiliavit, ut de se diceret: Ego sum vermis, & non homo: inde per eam sequentes suum docem solum ingrediuntur valde spirituales, & à terrenis, ac humanis affectibus denudati, Christum imitantes, ac abnegantes seipso.

5. Secundò: Quam angusta porta, & arcta via quæ ducit ad vitam: & quæ porta, & via est hæc, quæ ducit ad vitam. Est scilicet Christus D. qui de se ait, Joan. 10. n. 9. Ego sum ostium: & cap. 14. n. 6. Ego sum via, & veritas, & vita. Nemo venit ad Patrem, nisi per me. Si ergo hæc via est Christus, non mirum, quod dicitur via angusta, & arcta, quia qui vult venire ad Christum, debet à se dimittere omnia terrena, nec enim amor ejus compatitur admisceri cum

temporalibus. D. Gaudentius tract. 18. Quoniam verò arcta, & angusta via est, qua ducit ad vitam; oneratos divitiarum terrestrium facibus ingredi per illam non capit; & non solum res ipsas terrena, sed etiam earum affectus dimittendus. D. Gregorius Mag. in Catena D. Thomæ ait: Satis angustum est omnia præmittere, unum sequi, ac lum Deum diligere, prospera non ambire, adversa non timere. Valde arduum, & angustum erat omnia temporalia adjicere, sed multo difficilius eorum affectus dimittere, mundi felicitates condemnare, nulla pericula timere, & unum solum Deum diligere.

6. Tertio: Quam angusta porta, & arcta via est, qua ducit ad vitam: quod de præceptis Evangelicis per viam significatis intelligitur, ut citato loco dicitur. Unde merito addubitat D. Am- brof. in Psal. 118. n. 96. Ostione 14. & ait: Legimus, quod angusta sit porta per quam ingrediuntur, qui æterna vita fructum adipiscuntur. Quomodo ergo dicit Propheta latum mandatum Dei, & valde latum... & postea subdit, Quam latum mandatum est charitatis: diligite inquit, inimicos vestros. Via mandatorum Dei angusta, & arcta; tamen Charitas Dei facit ejus mandatum latum, suave, & expeditum ad ambulandum per illud, amor enim omnia facit levia, dulcia, omni difficultate evacuata.

7. Cum Jacob vehementer diligeret Rachelem ait ad Laban: serviam tibi pro Rachel septem annis, & videbantur illi pauci dies pro tanto magnitudine: Gen. 29. n. 20. Quomodo hoc potest stare, cum diligenti brevis morula longum tempus videatur pro possidenda re amata; subtilitate sui ingenii dubium proponit D. Augustinus in quaestionibus super Genesim, & ait, quod scriptum est, servivit Jacob pro Rachel annis septem, & erant in conspectu ejus, veluti pauci dies, eo quod diligeret illam: quaerendum quomodo dictum sit, cum longum magis tempus, longum soleat esse amantibus. Arguit Augustinus solvit dubium: Dicitur est ergo propter laborem servitutis: quem facilem, & levem amor faciebat. Dicuntur pauci dies, non numero dierum, quia dies multi erant, sed numero laborum, quibus diu, nocturne, frigore, gelu, ac aestu variabantur, & tanti labores præ amoris magnitudine pauci videbantur, quia tot, tantique labores pastoralis vitæ amor sic suavilabat, ut pauci, & leves

Amor dura & aspera, facit levia & suavia.

8. Quarta: Christus D. Matth. 11. n. 30. ait: Jugum meum suave est, & onus meum leve. Quomodo hoc coheret cum nostro textu: Angusta porta, & arcta via est, qua ducit ad vitam. Opportunè occurrit D. Chryso- stom. tom. 2. ho- mil. 3. de Lazaro, proponens, & solvens dubium his verbis: quomodo igitur, dixerit aliquis, dictum est illud, jugum meum suave est; & onus meum leve? nam si angusta est via, aspera, quomodo rursus eam levem, facilemque vocat? illud quidem dictum est propter naturam afflictionum, hoc verò propter spontaneam voluntatem advenientium. Nam fieri potest, ut quod natura est intolerabile sit leve, si cum alacritate animi suscipiamus. Quamvis aliquid in se sit grave, asperum & ponderosum, si tamen alacri animo sit, magna, ac delectabili voluntate suscipitur, ac exequitur, leve, suave, ac dulce putabitur.

Ait Christus citato loco Matth. 11. num. 29. Venite ad me omnes qui laboratis, & onerati estis; & ego reficiam vos. Sed quo laxamento, seu levamento sunt reficiendi, ac sublevandi ab onere suorum laborum: Tollite jugum meum super vos. Glossa: Ego reficiam, si jugum meum tolletis, id est præcepta mea. Præcepta legis Christi sunt ardua, & difficilia, de eis enim dicitur, angusta, & arcta est via, qua ducit ad vitam; præcepta legis Christi sunt ad amputandos humanos affectus, ad reprimendos appetitus, ac ad abnegandas delicias cum jejunio, ac oratione. Opportunè Lyra: Venite ad me omnes qui laboratis, & onerati estis, & ego reficiam vos. Tollite voluntarie, scilicet, jugum meum super vos: Jugum meum evangelicum, quod humeris vestris imponi jubeo, licet forsitan alicui videatur super humanas vires, onus omne illius, omnemque illius difficultatem evacuet, ac de- gradabit; si illud voluntariè suscipiatis; voluntas omne pondus exonerat, omnemque oppressionem in planam calcet; Tollite voluntariè, scilicet, jugum meum super vos; ardua est nolenti virtus, ac volenti facilis, mitis, placida, quod alicui est difficile, à se si votis excipitur jucundum, & promptum. Vide supra cap. 3. q. 2. n. 11.

viderentur. Dicitur est ergo propter laborem servitutis, facilem, & levem amor faciebat.

Quarto: Christus D. Matth. 11. n. 30. ait: Jugum meum suave est, & onus meum leve. Quomodo hoc coheret cum nostro textu: Angusta porta, & arcta via est, qua ducit ad vitam. Opportunè occurrit D. Chryso- stom. tom. 2. ho- mil. 3. de Lazaro, proponens, & solvens dubium his verbis: quomodo igitur, dixerit aliquis, dictum est illud, jugum meum suave est; & onus meum leve? nam si angusta est via, aspera, quomodo rursus eam levem, facilemque vocat? illud quidem dictum est propter naturam afflictionum, hoc verò propter spontaneam voluntatem advenientium. Nam fieri potest, ut quod natura est intolerabile sit leve, si cum alacritate animi suscipiamus. Quamvis aliquid in se sit grave, asperum & ponderosum, si tamen alacri animo sit, magna, ac delectabili voluntate suscipitur, ac exequitur, leve, suave, ac dulce putabitur.

Ait Christus citato loco Matth. 11. num. 29. Venite ad me omnes qui laboratis, & onerati estis; & ego reficiam vos. Sed quo laxamento, seu levamento sunt reficiendi, ac sublevandi ab onere suorum laborum: Tollite jugum meum super vos. Glossa: Ego reficiam, si jugum meum tolletis, id est præcepta mea. Præcepta legis Christi sunt ardua, & difficilia, de eis enim dicitur, angusta, & arcta est via, qua ducit ad vitam; præcepta legis Christi sunt ad amputandos humanos affectus, ad reprimendos appetitus, ac ad abnegandas delicias cum jejunio, ac oratione. Opportunè Lyra: Venite ad me omnes qui laboratis, & onerati estis, & ego reficiam vos. Tollite voluntarie, scilicet, jugum meum super vos: Jugum meum evangelicum, quod humeris vestris imponi jubeo, licet forsitan alicui videatur super humanas vires, onus omne illius, omnemque illius difficultatem evacuet, ac de- gradabit; si illud voluntariè suscipiatis; voluntas omne pondus exonerat, omnemque oppressionem in planam calcet; Tollite voluntariè, scilicet, jugum meum super vos; ardua est nolenti virtus, ac volenti facilis, mitis, placida, quod alicui est difficile, à se si votis excipitur jucundum, & promptum. Vide supra cap. 3. q. 2. n. 11.

9. Omne onus leve, si voluntariè suscipiatur. Lyra.

Attendite à falsis Prophetis.

QUESTIO II. Quare tam accurate mandat Christus attendere, ac cavere à falsis Prophetis?

Hoc punctum latè tractavi citato cap. 19. per septem priores quaestiones. Nunc verò ad majorem doctrinam adde, quod maxime Dominus mandat attendere, & cavere luporum rabiem, non his, qui aperto ore veniunt, sed in illis, qui falso ovium integumentum vestiuntur. Sub præsumpta namque virtutis specie, durior in sanctos crudelitas nutritur. Quod tendit D. Hilarius contra Augustum, & ait: At tu omnium crudelitatem crudelissime, damno majore in nos; & venia minore defavis; subripis nomen blandimenti, occidis specie religionis... sed hæc ille pater tuus, artifex hujusmodi. F 3 hujusmodi